

helst har at gøre med den lige og almindelige Valgret.

Den Ret, som Vælgerne skulde have, er Retten til at blive repræsenteret. Fører Valgretten ikke frem til Repræsentation, er den en fuldstændig Papirbestemmelse, er i Virkeligheden et Falsum. Den franske Sociolog Alfred Fouillée siger i sin for et Par Aar siden udkomne Bog „La démocratie politique et sociale“, at Valg i Enmandskredse er Vold mod Retfærdigheden. Man skal dog dele Vælgerne efter Anskuelse, ikke efter territoriale Afgrænsninger. En Deling efter territoriale Grænser kunde være rigtig, hvis det var saa, at der indenfor et bestemt Territorium herskede den samme Anskuelse, om man, naar man gik fra et Territorium til et andet, kunde forefinde den anden enstemmig Anskuelse. Men det er jo ikke saaledes, og da det ikke er Arealet, ikke er Antallet af Kvadratmil eller Antallet af Kroppe, det gælder om at faa repræsenteret, men det er Anskuelserne, følger deraf nødvendigvis, at man maa forlade Kredsinddelingen som det alt beherskende Princip. Gentagne Gange har Medlemmer af alle Partier i Aarenes Løb hævdet, at Folketinget bør hvile paa det Princip: Lige Ret for alle Vælgere. Men Opretholdelsen af det hidtil benyttede Valgsystem skyder ganske dette Princip til Side og reducerer Folketinget til at være en Repræsentation for de lokale Flertal rundt omkring, og en forholdsvis lille Forskydning indenfor Befolkningens politiske Anskuelse, ja, ikke en Gang det, men rent tilfældige Flytninger, der intet har med politiske Anskuelse at gøre, kan medføre et forholdsvis brat og fuldstændigt Omslag indenfor Repræsentationens Sammensætning. Dette er dog ganske urimeligt. Dertil kommer, at Valgmaaden er saa ufuldkommen, at den ikke en Gang sikrer et Flertal i Befolkningen, at det faar Flertal i Folketinget, og ikke udelukker, at et Mindretal i Befolkningen faar Flertal i Folketinget.

Dette System, som, ogsaa hvis Valgkredsene blev fuldstændig lige store, falskeligen betegnes som Udtryk for den lige og almindelige Valgret, udelukker store Dele af Befolkningen fra Repræsentation. Valg efter Valg viser, at over 40 pCt. af de afgivne Stemmer er fuldstændig spildte, saa at man for saa vidt lige saa godt kunde stryge $\frac{2}{5}$ af Folketingsvælgerne af Valglisten. Folketinget vil faa ganske den samme Sammensætning for det. Og det kalder man lige og almindelig Valg-

ret! For at tage et Eksempel: De 1,700—1,800 Socialdemokrater og de 5—600 Radikale, der bor i min Kreds, de 2,000 Højremænd, der bor i Københavns Amts 2den Valgkreds, og samtlige Regeringsvenstremænd, der bor i Hovedstaden, er udelukkede fra at gøre deres Valgret gældende til Fordel for deres egne Anskuelse, Regeringsmændene f. Eks. derved, at de er spredte omkring i forskellige Gader og Veje i Hovedstaden. Ved ganske tilfældige og kunstige Hindringer, som man opstiller i en Valglov, hindres alle disse Vælgere fra at forene sig, saa at de kan blive repræsenterede, og det skønt det ikke vil være muligt at anføre nogen som helst Grund til, at Forskel i Gader skulde hindre dem deri.

Naar man taler om Valgret, nøjes man i Regelen med at tale om de Betingelser, som de Personer, der skal indskrives til at være Vælgere, skal opfylde, men af ikke mindre Betydning er Betingelserne for, at den enkelte Vælger kan komme til den Samvirken med andre Vælgere, som er den nødvendige Forudsætning for, at hans Valgret faar Betydning. Forholdstalsvalgmaadens Indførelse er derfor i sig selv en betydelig Udvidelse af Valgretten. Jeg skal dernæst endnu fremhæve, at det gældende System begunstiger falske Alliancer og i sine Resultater giver et vrangt Billede af Forholdene. Under Forholdstalsvalgmaaden kommer Kredsenes ulige Vækst, der saa ofte har været paa Tale, ikke til at spille nogen som helst Rolle. Forøgelse af Folketingsmændenes Antal gøres ikke derved nødvendig, en ligelig Repræsentation vil altid kunne tilvejebringes.

Det behøver vist ingen Forklaring, at Omvalg ikke yder noget som helst Bidrag til Frembringelsen af en retfærdig Sammensætning af Folketinget. Det foreslaaede Omvalg fører kun til eet Resultat, nemlig at den, der vælges, har mere end Halvdelen af de afgivne Stemmer bag sig. Det er jo givet, at naar der kun skal stemmes paa to, maa — naar et, jeg kan sige, umuligt Tilfælde ikke indtræder — den ene af disse to faa et større Antal Stemmer end den anden, paa samme Maade som ved Væddeløb een Hest maa komme først. Men andet Resultat giver Omvalg ikke, og det er et meget tarveligt og tilmed villedende Resultat, fordi den, som bliver valgt, da staar som Repræsentant for to Kategorier af Vælgere. Den ene Kategori er de Vælgere, der deler Anskuelse med ham, den anden de, der har „foretrukket“ ham, som man vælger et mindre Onde for at und-